

Kỹ thuật nuôi trâu cày kéo

Ở nước ta, trâu đã được thuần hoá từ lâu và được sử dụng chủ yếu cho cày kéo. Nông nghiệp nước ta với lúa nước là cây trồng chính, quy mô hộ gia đình nhỏ, trâu là nguồn sức kéo chính khó thay thế cho sản xuất nông nghiệp, là nguồn năng lượng rẻ tiền, dễ sử dụng, đầu tư ít và còn có khả năng tái sản xuất. Trâu có thể cày bừa ở bất cứ loại đất nào, nhất là ở những vùng đất trồng lúa lầy thụt, nặng nhọc mà bò không thể đảm đương, thậm chí máy cũng khó khăn, với năng suất khá 2-3 sào/buổi.

1. Nuôi dưỡng trong mùa làm việc

Cày kéo là công việc nặng nhọc tiêu hao rất nhiều năng lượng của trâu. Kỹ thuật nuôi trâu cày kéo không có gì đặc biệt so với các loại trâu khác, nhưng trong mùa cày kéo nặng phải chú ý tăng cường khẩu phần ăn để đáp ứng nhu cầu của vật nuôi nhất là nhu cầu về năng lượng.

Do ảnh hưởng của mùa vụ gieo trồng nên cường độ làm việc của trâu nặng nhẹ khác nhau, nặng nhất là thời kỳ làm đất xuân hè và đông xuân.

Để định lượng mức ăn cho trâu cày kéo, người ta chia theo mức độ làm việc nặng và làm việc vừa phải (trung bình). Mức độ làm việc nặng đối với trâu làm 8 giờ/ngày, mức độ làm việc vừa phải đối với trâu làm việc 4 giờ/ngày theo tiêu chuẩn.

Tiêu chuẩn ăn của trâu cày kéo trong mùa làm việc vừa phải

Khối lượng (kg)	Tăng trọng (g/ngày)	VCK ăn vào (kg)	Năng lượng trao đổi (Kcal)	Protein tiêu hoá (g)	Ca (g)	P (g)	Lượng cỏ xanh (kg/ngày)
200	100	1,8	8,570	272	10	9	20
300	100	6,5	11,890	335	13	11	26
400	50	8,0	15,020	357	17	13	32
500		9,3	18,020	295	20	15	38
600		10,7	20,910	339	22	17	44

Với mức làm việc vừa phải tùy theo khối lượng mỗi trâu cày kéo phải được ăn từ 20kg đến trên 40kg cỏ xanh tươi /ngày. Trường hợp làm việc nặng phải cho trâu ăn vật chất khô từ 3% lên 17-18% với năng lượng tăng 22-27% và protein thô 10%. Ca và P không cần phải tăng. Trong thực tế trâu không thể ăn đủ trên 50kg thức ăn xanh thô/ngày. Do đó ngoài thức ăn lạnh ngoài bãi chăn, cần cho trâu cày kéo ăn thêm nhiều rơm, các phụ phẩm phẩm từ cây vụ đông hoặc rơm với ure, cho ăn thêm củ quả và thức ăn tinh.

2. Chăm sóc trong thời gian cày kéo

Quan trọng nhất là phải cung cấp đủ thức ăn ngon cho trâu trong thời kỳ làm việc để trâu có đủ nhu cầu dinh dưỡng, thậm chí khi trâu làm việc căng thẳng, mệt mỏi không muốn ăn, phải nấu cháo cám cho trâu. Trong thời gian làm việc trên đồng, một buổi làm 4 tiếng nên cho trâu nghỉ giải lao giữa giờ 1-2 lần, mỗi lần 15-20 phút.

Chuồng trại phải sạch sẽ, mùa hè đủ thoáng mát, mùa đông che âm tránh gió lùa gây cảm lạnh.

- Mùa hè sau khi làm việc xong, không chặn thả trên đồng trống, nắng to, dễ gây cảm nắng, cho trâu nghỉ trưa trong bóng mát và cung cấp cỏ xanh tại chỗ, đồng thời cho trâu tắm thoải mái thích.

- Mùa đông giá rét, để trâu khỏi đổ ngã, khi đi làm phủ bao tải lên thân trâu để giữ ấm, nhất là những ngày mưa phùn gió bắc và cho trâu ăn no đủ vào những thời điểm này.

3. Kỹ thuật huấn luyện trâu cày kéo

Trâu đực và cái từ 2 năm tuổi là bắt đầu luyện cày kéo. Nông dân các tỉnh phía Bắc thường dùng 1 trâu để cày bừa (cày đơn).

Phương pháp luyện trâu cày không phức tạp, nhưng phải kiên trì. Chọn nơi đất mềm xốp bằng phẳng, tốt nhất là đất đã cày một lần để cho luyện. Đầu tiên cho vai cày vào vai trâu, buộc hai dây mũi vào mũi trâu, một người cầm dây mũi dắt trâu đi, còn người cầm cày cầm một dây mũi khác đi sau và điều khiển trâu cày ruộng. Mỗi khi người cầm cày ra lệnh, người dắt trâu đi trước phải tuân theo để hướng dẫn trâu cùng làm theo lệnh đó. Kết hợp giữa lệnh phát ra từ miệng, người cầm cày điều khiển luôn bằng dây mũi trâu để trâu quen với cả hai lệnh. Qua luyện tập trâu hình thành phản xạ có điều kiện, trong vòng 3-5 ngày là có thể làm cho trâu quen, không cần người dắt trợ giúp.

Luyện kéo cũng tiến hành tương tự, lúc đầu có thể cho làm quen bằng cách cho kéo gỗ hoặc xe trượt để trâu quen vai, dùng một dây mũi cho một người dắt đi trước, người đi sau điều khiển ra lệnh bằng miệng và dây mũi thứ hai, sau vài hôm quen vai thì cho kéo xe thật, khối lượng từ nhẹ và tăng dần vào các ngày sau. Thời gian luyện cũng tương tự như khi luyện cày.